

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРОРТНО-ОЗДОРОВЧИХ КОМПЛЕКСІВ НА ПРИМОРСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній публікації розглянуто ключові аспекти архітектурно-планувальної організації курортно-оздоровчих комплексів на приморських територіях, проаналізовано існуючі підходи та прийоми проектування баз відпочинку, а також розглянуто приклади успішних реалізованих проєктів. Розуміння даних аспектів допоможе архітекторам, містобудівникам та дизайнерам створити сучасні та привабливі курортні комплекси, які відповідатимуть потребам та очікуванням сучасного туриста.

Ключові слова: рекреація, приморські території, природні ресурси, база відпочинку, курортний готель, архітектурно-планувальна організація.

Abstracts

In this publication, key aspects of the architectural and planning organization of resort and recreation complexes in the coastal territories are considered, existing approaches and methods of designing recreation centers are analyzed, and examples of successful implemented projects are considered. Understanding these aspects will help architects, urban planners and designers create modern and attractive resort complexes that will meet the needs and expectations of a modern tourist.

Key words: recreation, seaside areas, natural resources, recreation center, resort hotel, architectural and planning organization.

Вступ

Прибережні території завжди привертала увагу як місця для відпочинку та відновлення сил. Від ранніх часів люди шукали можливості відпочинку на березі моря чи океану, сподіваючись на користь для здоров'я та насолоду природнім красивим ландшафтом. З розвитком туризму та відпочинку сучасні курорти стали складними архітектурно-планувальними спорудами, що об'єднують в собі не лише готелі та ресторани, а й широкий спектр розважальних та оздоровчих послуг.

У наш час зростає популярність та попит на відпочинкові місця на прибережних територіях, особливо в умовах стрімкого розвитку глобального туризму. Відвідувачі оцінюють не лише красу природного оточення, але й якість сервісу, інфраструктури та архітектурного середовища. Саме тому архітектурно-планувальна організація курортно-оздоровчих комплексів на приморських територіях є актуальною та невід'ємною частиною сучасної архітектурної практики. Такі комплекси мають враховувати особливості природного середовища, відображати місцеву культуру та традиції, а також забезпечувати широкий спектр послуг для відпочиваючих.

Результати дослідження

У будь-якому вигляді процес планування території приморських курортно-оздоровчих комплексів вимагає вирішення ряду завдань в різних аспектах територіального розвитку. Одним із таких аспектів є ландшафтно-рекреаційне облаштування узбережжя, а саме: функціональний, культурний, естетичний, екологічний, територіальний, соціально-економічний контекст. [2].

При облаштуванні прибережної ландшафтно-рекреації ми розглядаємо її з естетичної точки зору, маючи на меті сформувані нові якості та зберегти наявні характеристики ландшафтного образу, привернути увагу людей до важливості природних компонентів навколишнього середовища. Територіальний аспект ландшафтно-рекреаційного розвитку узбережжя передбачає розвиток і дотримання принципів узгодженості рекреаційних об'єктів з населенням, виробництвом, інженерними об'єктами, транспортною та пішохідною інфраструктурою, охороною природи [1].

Простори, пристосовані архітектурними засобами для відпочинку, називаються рекреаційними

просторами; архітектура, що задовольняє рекреаційні потреби людини - рекреаційною архітектурою. Рекреаційна архітектура враховує не лише естетичні аспекти, але й функціональні потреби користувачів, комфорт та безпеку. Проектування об'єктів рекреаційної архітектури часто базується на знаннях про психологічні та фізіологічні аспекти відпочинку та розваг, щоб створити сприятливе середовище для відновлення сил та задоволення потреб користувачів [3].

Склад території курортних комплексів формується з урахуванням медико-фізіологічних вимог до організації активних форм відпочинку, містобудівних умов, певних природних і погоднокліматичних факторів, типологічних особливостей рекреаційної зони [4]. При проектуванні курортних комплексів також важливо враховувати принципи сталого будівництва та збереження природних ресурсів.

Основною рекреаційною установою, що забезпечує короткочасний відпочинок, є база відпочинку (рис. 1). Планувальна організація комплексу бази відпочинку може бути павільйонною або блочно-павільйонною, що залежить від поверховості забудови з великою кількістю літніх будинків, споруджень, площадок і малих форм. Центром композиції бази відпочинку є капітальні будинки з ядром цілорічної дії, з'єднані із центром обслуговування через перехід або блокову композицію (рис. 1, 2). Центром обслуговування може бути окремий будинок централізованої або блокової композиції (рис. 1, п.3). У центр обслуговування включають різні функціональні групи приміщень: культурно-масові з кіноконцертним залом, залом-аудиторією, бібліотекою; спортивно-оздоровчі з басейном, спортивним залом і медпунктом; групу харчування з кафе або рестораном.

Композиційним ядром центра обслуговування повинна бути площа універсального призначення для проведення масових заходів, організації танців або виставок (рис. 1, п.11). Крім того, у планувальних рішеннях баз відпочинку передбачають загальнокомплексні площадки: спортивну з футбольним полем (рис. 1, п.19, п.18, п.16); дитячу зі спорудами для активних ігор, розваг і видовищних заходів (рис. 1, п.17); паркову; пляжну, зону басейнів (рис. 1, п.14, п.15); господарську та зону паркувань автомобілей (рис. 1, п.22, п.24, п.25). Житлова група будинків являє собою архітектурно закінчену композицію, що включає житлові будиночки на різну кількість приміщень і кімнат (рис. 1, п.4, п.9, п.10)[3].

Рис. 1. Планування бази відпочинку: 1-головний вхід, 2-вхідний навес, 3-лобі, 4-апартаменти, 5-конференц-сервіс, 6-ресторан на весь день, 7-спеціалізовані ресторани, 8-спа, 9, 10-бунгало, 11-відкритий лаундж, 12-пляжний бар, 13-пірс, 14-басейн, 15-басейн водних ігор, 16-спортивна зала, 17-дитячий клуб, 18-футбольне поле, 19-тенісний корт, 20-міні гольф, 21-медпункт, 22-готельна парковка, 23- чорний вхід, 24,25- парковка для працівників

Поява курортних готелів виявила тенденції до збільшення їхньої місткості, розширення сфери послуг, розмаїтості розважального відпочинку, забезпечила умови для культурного дозвілля й

спортивно-оздоровчої діяльності, що призвело до появи готельних комплексів (рис. 2).

Курортний готель відповідно до функцій відпочинку й оздоровлення має приміщення для елементарного медичного обслуговування й спортивно-оздоровчої діяльності: кабінет цілодобового медичного спостереження; процедурний інгаляційний кабінет; кабінет масажу; спортивна зала для занять лікувальною фізкультурою; басейн для оздоровчого та лікувального плавання.

Рис. 3. Курортний готель «VILLA RIVA» в с. Приморське, Одеська область

У роботі курортно-оздоровчого комплексу особлива увага приділяється організації дитячого відпочинку. Із цією метою формується естетично повноцінне середовище комплексів відпочинку, що включає благоустрій, озеленення, малі форми, водойми, твори декоративно-прикладного мистецтва. Особливістю курортних готелів є включення їх у туристські комплекси, що підвищує вимоги до умов тимчасового проживання: якості меблів, оснащення номерів кондиціонерами й сигналізаційними устроями, якості обслуговування. Крім того нові курортні комплекси мають формувати довершені архітектурні ансамблі [3].

Висновки

Встановлено, що курортно-оздоровчі комплекси на приморських територіях являють собою містобудівні утворення, що складаються з будівель різного функціонального профілю, об'єднаних єдиним архітектурно-планувальним рішенням, загальною просторовою композицією й організацією обслуговування. Соціально-функціональні принципи організації обслуговування в рекреаційних зонах обумовлює вимоги до об'ємно-планувальних рішень установ обслуговування й до прийомів їхнього розміщення в природньому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мілінтєва О. Є. Основні напрямки архітектурно-планувальної організації рекреаційних зон приберегових територій : зб. наук. пр. ДонНАБА. Краматорськ, 2020.
2. Мальська М. Туристично-ресурсний потенціал території : підручник / Марта Мальська, Наталія Паньків. – Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. – 534 с.
3. Покоłodна М. М. Конспект лекцій по дисципліні «Рекреаційні комплекси» / М. М. Покоłodна, А. А. Рябев, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва - Х.: ХНАМГ, 2010. – 116 с.
4. Планувальна організація рекреаційної зони [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studfile.net/preview/10051099/page:2/> (дата звернення: 15.03.2024).

Слюсар Ірина Олександрівна – студентка групи БМ-206, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sliusaririna@gmail.com

Науковий керівник: **Субін-Козhevнікова Альона Сергіївна** – к. архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua.

Sliusar Irina – Faculty of Civil Engineering, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: sliusaririna@gmail.com

Supervisor: **Subin-Kozhevnikova Alona** – Ph.D. (Candidate of Architecture), Senior Lecturer of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua